

טיב הקהילה

ב"ד

פר' כי תבא
כ' אלול תשפ"א

המסע לפי אופק דושימי

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדר"ג	6:33
מוצ"ש"ק	7:46
ר"ת	8:25

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א'	8:38	סו"ת א'	9:59
סוק"ש ב'	9:23	סו"ת ב'	10:29

המסע לפי שעון קיץ

גיליון מס':

581

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | שבת סליחות |

בנשיאות מורנו ורבנו הרב"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

להודות על הרעה כעל הטובה

הגאולה שהיתה חסד מגולה. דווקא בשעה שאנו מודים על היציאה ראו לנו להודות גם על השעבוד, כדי לגלות שההודאה על הגאולה אינה משמשת כביטוי שעצם השעבוד לא היה לטובתנו.

כנים הדברים שבעיני הבשר אין אנו משיגים את הטובה הגדולה מקושי השעבוד, לא ראינו אז כי אם השפלה שאין לה אח ורע, הללו נהגו בנו מנהג הפקר, היכו בנו עד כלות הכוחות, זרקו את בנינו לתוך הים, שחטו את בנינו כדי להתרחץ בדמם ר"ל, ובכל זאת עלינו להאמין כי אלקים חשבה לטובה, הוא זה שידע את הטוב הגנוז באלו העינויים, ועלינו להודות לו על כך.

מכאן גם עלינו ללמוד פרק בהנהגת הבורא, עלינו לדעת כי מאתו לא תצא הרעות, וגם כשעברים עליו מצוקות שונות מוטל עליו לדעת כי טובות המה, ועלינו להודות להשי"ת עליהם באותה מידה של שמחה שבה אנו מודים אנו על הטובה, אכן מאחר שהמצוקה מצד מהותה מעורר צער לכן מן הראוי שנתפלל על ישועותינו, אמנם כל עוד שאין אנו נגאלים מוטל עליו להודות גם על הצרה, כי ללא ספק המציא לנו הקב"ה את הצרה כדי להטיב לנו, וגם אם אין אנו מבינים על מה ולמה ייחשב הדבר לטובה.

זהו שאמרו לנו חז"ל (ברכות לב): 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה'. לא ניצטוו רק להצדיק את הדין עליו, אלא גם להודות על כך, זאת אומרת שאין כאן מכה הטעונה צידוק הדין, אלא טובה הטעונה הודאה, ועלינו להאמין בזה גם אם לא רואים זאת כמו עינינו.

וכן אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קא, א): 'חסד ומשפט אשירה לך ה' אומרה', ודרשו על זה חז"ל (ברכות ע): 'אם חסד אשירה, ואם משפט אשירה', היינו בין כשזוכה אדם לראות את חסדי הבורא בעולם, ובין כשרואה בעולם רק את גבורותיו, היינו משפט, עליו להודות לבורא ואף לשיר לפניו.

הנה אחר שהכתוב חקק את נוסח ה'אמירה' הנאמרת על ידי מביאי הביכורים ציוה על ענין השמחה באמרו (פסוק קא): 'שמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך'. ובראייה שיטחית אין כוונת הכתוב מובן היטב, א. למה יצוה לשמוח עם הטוב, הרי הזוכה לטוב נמשך מאיליו אל השמחה. ב. מהו המכוון באמרו ב'כל הטוב', והרי זה כמי שאומר שיש 'טוב' שאינו משמח ועל האדם לעורר שמחתו גם בזה ה'טוב' ומהו אותו 'טוב'. ג. מה ענין הלוי והגר לענין ביכורים, ולמה ישתתפו גם הם בשמחתו.

אולם אחר שאמרנו שבנוסח ההודאה על הבאת הביכורים מבקשים אנו להודות גם על המצוקות, ולבטא בכך את אמונתנו שהכל הוא לטובה, מובן כוונת הכתוב, כי אחר שמשרישים אנו את אמונתנו שגם הרעות הפוקדות אותנו הם לטובה, יצוה הכתוב את האדם להוכיח כי אכן מאמין הוא, וזאת על ידי שיהיה באמת שמח ב'כל הטוב', גם אלו הנראים בעיני הבשר כרעות, ותהיה שמחתו בבחינת טופח על מנת להטפח, ויהיה ביכולתו לשמח גם את הלוי ואת הגר, אלו שבפועל לא ניתן להם שדות וכרמים, ומצטערים על כך שפרנסתם תלויה בידי אחרים, כי בדעתו הרחבה ימשך גם להם דעת, שיכירו שהכל לטובה.

ובאת אל הפתח אשר יתיה בימים ההם ואמרת:

אלו הנהגתי היום לה' אלקיך כי באתי אל

הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו: (כו, ג)

ופירש"י: ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה:

הנה בפרשתנו נאמר מצות 'ביכורים' שמהותה היא הודאה להקב"ה על הטוב שגמל עם האדם. הקב"ה הוא זה שזיכה אותנו בנחלת שדה וכרם, ועל כן על האדם להפריש את הפירות שביכורו, ולהביאם לפני הקב"ה, ולבטא בכך את הודאתו על כך. ותיכף בבואו לפני הכהן עליו לגלות שזוהי מטרת בואו, וכמפורש במקרא שלפניו שעל המביא לומר 'הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו' - ביאתי הנה היום הוא כדי להביע הודאתי להקב"ה, שאכן קיים את ההבטחה הטובה אשר נשבע לאבותינו. וזהו שמפרש רש"י שבכוונת האדם לבטא בכך 'שאינו כפוי טובה'.

דברים אלו הם רק כ'הקדמה' לעיקר ה'אמירה' הבאה לאחריה, (פסוקים ה-ו) 'ארמי אבד אבני', וגו', שבאמירה זו מרחיב את הודאתו ומבאר היטב את גודל החסד שעשה הקב"ה עמנו בנתינת הארץ, באמירה זו מזכיר גם את מצבם של ישראל קודם זכייתם בארץ מושלם, אז היו מעונים ונרדפים על ידי לבן ופרעה, ובכך מתבטא נתינת הארץ גם כחלק מגאולתם מיד צר.

והנה בנוסף למה שמתאר בהודאה זו את מצבם של ישראל במצרים, מזכיר בה גם כן עצם ירידתם של ישראל למצרים, 'וירד מצרימה', וצריכים להבין על מה ולמה ראה לנכון להזכיר זאת? יכולים אנו להבין למה מתאר בתוך שבחו גם את קושי השעבוד שחוו בני ישראל בעודם בשעבודם, כי מתוך כך יכולים אנו להעריך היטב את החסד שעשה עמנו הקב"ה בגאולתו, אולם עצם הירידה אינה מבטאת את רעת המצריים, ולמה אם כן ראה הכתוב לציין בתוך ה'הודאה' על גאולתנו? וביותר יתעורר התמיהה אחר שרואים שבעל ה'הגדה' פירש שבהתיבות 'וירד מצרימה' מבטאים אנו שהיה יעקב 'אנוס על פי הדיבור', זאת אומרת שבהתיבות אלו אנו מספרים שכל הגלות הקשה הזה היה גזירה מן השמים, ונשאלת השאלה למה יהיה זה סיבה להודאה? להיפך מן הראוי היה שלא להזכיר את הגזירה בשעה שאנו מהללים על חירותנו, כדי שלא ליתן פתחון פה לקטני אמנה לעורר תמיהה על ההודאה כולה, כי יאמרו, אילו היתה מציאות בעולם שיעשו בו דברים שאינם תלויים בגזירת הבורא, והיה ביכולתו של פרעה לשעבד את ישראל מבלי שיגזור על כך מן השמים, כי אז אכן מובן ענין ההודאה על גאולתנו, כי גם בעיני הבשר ניכרת הטובה שעשה הקב"ה עמנו בזה שגאלנו. אולם מאחר שהשעבוד כולו היה בגזירת הבורא, למה עלינו להודות על כך? אל תשעבדינו ואל תגאלינו?!

ויש לומר שההיפך הוא הנכון, דווקא טענה זו היא הגורמת להזכיר שהשעבוד היתה בגזירת הבורא ולכוללה בתוך ההודאה, וזאת כדי להוציא מלבן של קטני אמנה אלו, ולהודיעם שמהקב"ה לא תצא הרעות חלילה, ואם גזר עלינו שעבוד, אות הוא שגם השעבוד הוא לטובתנו, ועל כן עלינו להודות לו גם על השעבוד שהיתה טובה נסתרת, וגם על

טיב המערכת

היום הזה

ילד אחד אהב מאוד סמטקים ובעיקר שוקולד, כמה שניסו להסביר לו כי הסמטקים אינם בריאים ומזיקים לנוף כלום לא עזר, הילד היה מסמ' סמט' לסמטקים ההורים ניסו כל מיני עצות ודרכים אך ללא הועיל, עד שחכם אחד אמר להם לקנות לילד סמטקים רבים ללא הגבלה ולתת לו לאכלם עד אשר יצא מאפסם.. וכך אכן עשו, ההורים הלכו עם הילד לחנות והוא בחר סמטקים רבים סכל הבא ליד וכמוכן המון שוקולדים, הילד חזר לביתו שמח ומאושר והחל מיד באכילת הסמטקים, ההורים המסורים עצמו עינם מראות ברע ולא אמרו דבר, הילד המשיך באכילת הסמטקים בהתלהבות למחרת ובימים הבאים ומיום ליום פחתה התלהבותו עד שכעבור ימים אחדים הרגיש כי נפשו קצה בסמטקים ואינו יכול עוד לדאותם לנגד עיניו, הם נמאסו עליו.

התורה אומרת היום הזה ד' אלוקיך מצוץ לעשות, ורש"י מפרש 'בכל יום יהיו בעיניך חדשים כאלו בו ביום נצטוו עליהם, ונשאלת השאלה איך אפשר לדרוש מאדם שתפילתו ומצוותיו יהיו בעיניו בכל יום כחדשים? והרי את אותם מצוות הוא מקיים מדי יום ואת אותה תפילה הוא מתפלל מדי יום ביומו, אז איך אפשר ש'בכל יום יהיו בעיניך חדשים'?

הנה עומדים אנו בימים שכל עם ישראל מתאחד באמירת הסליחות ושופכים לבם כמים בתפילה לפני בורא העולם לסליחה ולכפרה, ושוב חוזרת השאלה על עצמה, איך אפשר להרגיש כי זו הפעם הראשונה שאני חוזר בתשובה? והלא גם בשנים שעברו אמרתי בדיוק את אותם סליחות והתפללתי את אותם תפילות? שאלה זו אכן נשאלת אצל מי שאין לו טעם בתורה ובתפילה, אך מי שיש לו טעם בתורתו ובתפילתו, יכול להרגיש בכל פעם טעם חדש, אין המצווה של היום דומה למצווה של אתמול, ואין אמירת הסליחות של השנה דומה לזו דאשתקד, זה מה שאומר רש"י שלא נזיה כמו הילד שכבר נמאס לו מהסמטקים אלא בכל יום יהיו בעיניך חדשים עליו להכניס 'טעם' בתורה ובתפילה וגם בתשובה, וכך נוכל לחוש בכל פעם טעם חדש ממש.

(לפי טיב ההודאה כי-בא)

ניתן לשפוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

הלכות אמירת הסליחות

א. נוהגים לקום באשמורת ולומר סליחות ותחנונים מיום א' של השבוע שחל בו ראש השנה (ש"ר סי' תקפ"א ס"א).

ב. מה שנוהגים לקום באשמורת הוא ע"פ מה שאמרו במדרש שהקב"ה שט בלילה ב"ח עולמות, ובג' שעות אחרונות הוא שט בעולם הזה, והרי הוא קרוב לנו בכל קראנו אליו באותו זמן (לבוש ש"ס).

ג. ועכשיו מתאחרין על הרוב עד התחלת עמוד השחר, ומכל מקום ביום ראשון משכימים יותר קצת, כדי שיוכלו לומר בסליחות הפזמון שאומרים בו 'בועקתם בעוד לילי, וכן 'רצה עתירתם בעמדם בלילות' (מ"טא שם ס"א).

ד. אם מתחילין קודם עלות השחר, אפילו כשאומרים הפזמון כבר הוא יום, מותר, כיון דעכ"פ זעקו והעתיזו בעוד לילה, משא"כ אם לא התחילו ער שהאיר היום נראה כשק"ר (אלף למטה סק"א).

ה. אם נתאחר לומר הסליחות עד לאחר שהאיר היום, אע"פ לא יבטל מאמירת הסליחות, לפי שהימים אלו הם ימי רצון, ואף לאחר עמוד השחר הוא עת רצון (אלף המגן סק"א).

ו. יש נוהגים לומר הסליחות בחצות הלילה, שמאז הוא כבר עת רצון, וכדאיתא בזוה"ק לענין תיקון חצות, ויש סמך להנוהגין לומר סליחות אחר חצות ונופלין על פניהם, דאחר חצות חוט של חסד נמשך, וזה אפשר לפרש מ"ש שהוא קרוב ליום, דכי היכי דאחר חצות היום מיקרי נטו צללי ערב, ה"נ אחר חצות לילה מיקרי קרוב ליום (תהלה לחד סי' ס"א ס"ב).

ז. נהגו להחמיר שלא לומר שום פסוקים קודם ברכת התורה, אע"פ שהוא אומרם דרך תחנונים, ולכן גם בימי הסליחות יש לומר ברכת התורה קודם הסליחות (מ"ב סי' מ"ו סק"א).

ח. ברכת על נטילת ידים יברך בביתו מיד בקומו משנתו, ולא יברך שוב אחר כך בבית הכנסת, או שלא יברך בביתו ואחר הסליחות יעשה צרכיו או יטיל מים וישפשף, ואח"כ יברך על נטילת ידים ואשר יצ"ו (מ"ב סי' ר' סק"א).

ט. כשגמר הסליחות והאיר היום, צריך ליטול ידיו שנית, ויערה עליהם גם כן שלוש פעמים כמו כל נטילת ידים שחרית, אבל לא יברך על נטילה זו ברכת על נטילת ידים (מ"טא שם ס"א).

י. כשעוסק בתורה ובתפלה והגיע זמן עה"ש יש מקום להקל שא"צ ליטול אז ידיו אם כבר נטל ידיו כשקם משנתו, ומכל מקום קודם התפילה צריך ליטול ידיו, וראוי להחמיר ליטול עכ"פ לפני הגן החמה (דעת סי' ד' ס"א). וכמו כן מותר ללכת אז יותר מארבע אמות, ואף אין צריך לדקדק שלא לגעת בעינים ובמלבושים (כח"ח סי' ד' סק"א, ה"יש פ"א ס"א).

יא. שאר ברכות השחר יכול לברך אף קודם שיעלה עמוד השחר, חוץ מברכת הגותן

כדלים וכרשים דפקנו דלתיך

איש מכובד צריך להזהר ביותר

לבית המאסר הובלו עשרה אנשים שנפטו כולם בעונן גניבה. בחדרים שונים שוכנו האסירים והמתני ליום דינם בו פסוק השופט את משפטם. בבא יום הדין, נקראו אחד אחד להתייצב באולם בית המשפט, השופט קבל את דברי העדים, את טענת הסגור והקטגור, שמע מה בפי הנאשמים, והחליט למסור את פסק דינו ליום מחר.

הנה, מה הופתעו ממחרת כל האסירים להוכח בעונש שהוטל עליהם - שלשה מהם נדונו לתקופות מאסר ממושכות בתנאים קשים ביותר, ואילו השבעה הנותרים - נפטרו בעונש קל מאד של כמה הלקאת מכות והבטחתם שלא ישוּבו עוד לכסלם.

לפליאת השלשה - מה נשתנינו מחברינו שזכו בדינם בעונש כה קטן, והלא כולנו נשפטנו כאחד על אותו עוון, השיב השופט ואמר: "הן אמנם, גם אתם - כמותם גבתם ונתפתחם במעשיכם, אך הבדל עצום יש בין הגניבה שלכם לבין הגניבה של חבריכם! - אלו שבעת חבריכם, אנשים פשוטים המה, שפלים ונבזים, אין בהם לא גדולה ולא מעלה, ובהתאם למצבם השפל - כך גזר הדין.

"ואילו אתם - הלא אנשים נכבדים ונעלים הנכם! אחד מכם סוחר גדול ונודע, השני איש ציבור ידוע המבקש בשערי שליטים ורוזנים, והשלישי - מפקד מטרה השולט על עם רב וממונה בעצמו על הסדר ועל המשפט - בוודאי כי הייתם צריכים להזהר שבעתיים במעשיכם, ולכן הדין שלכם חמור בהרבה משאר חבריכם הפשוטים"

אכן, כל מה שהאדם פשוט יותר, שפל יותר, צנוע יותר, כך גזר דינו בהתאם למצבו - נח יותר, קל יותר, סלחני יותר.

רשעה בתחילתה מתעשרת בסופה

בזמן שאנו מתכוננים ליום שבו כל באי עולם יעברון לפני ה' כבני מרון, דבר בעתו מה טוב ללמוד מוסר השכל ממשל זה, ולהבין כי גם במשפט של מעלה - כל מה שהאדם פשוט יותר, עניי יותר, נבזה בעיניו ונאסר, כך גזר דינו למעלה - פסק דין מתחשב בדיוק כמו שמחשיב את עצמו בעיניו, דין של רחמים וחסדים ומחילת עוונות.

"ואמר רבי יצחק, כל שנה שרשה בתחילתה, מתעשרת בסופה, שנאמר מראשית השנה ועד אחרית שנה" (ראש השנה ס"ז): מפרש רש"י - "שרשה בתחילתה, שישראל עושין עצמן רשין (דלים) בראש השנה לדבר תחנונים תפילה, כענין שנאמר 'תחנונים ידבר רש"י. והתוס' מפרשים "שמתוך שישראלים רשים, לבם נשבר, ומרחמים עליהם מן השמים".

זוהי העצה הפשוטה והקלה לזכות על ידה ביום הדין, לעשות את עצמו רש דל, להיות שפל וענותן בלב נשבר, לא להביט על הזולת בגסות ובגאווה, אלא להרגיש דל וקטן יותר מכל אחד, ועל ידי כך "מרחמין עליהם מן השמים".

בשם הרה"ק האמרי חיים ז"ע מובא, כי פעמיים אנו אומרים "קרוב ה' - "קרוב ה' לכל קוראיו", "קרוב ה' לנשברי לב", וכך הוא מסביר - קרוב ה' לכל קוראיו, אימתו, רק בתנאי ש"קראוהו באמת" בתפילה אמיתית מכל הלב, אבל - "קרוב ה' לנשברי לב" - לכל אחד וללא תנאים, וכן כתיב "לב נשבר ונדכא אלוקים לא תבוז".

גם בזוה"ק מפרש, כי יש שלש סוגי תפילה - 'תפילה למשה' תפילה לדוד' תפילה לעניי, דוד המלך הבין כי תפילת משה חשובה היא ביותר, ואח"כ ראה שיש מעלה מיוחדת בתפילה לדוד, אבל בסוף נוכח כי 'תפילה לעניי' היא המעולה והמקובלת ביותר, בחר רק בזה, כי תפילת העניי - תפילת לב נשבר היא, תפילה מעומק הלב, ולכן הקב"ה אוהב ביותר תפילה כזו.

"כדלים וכרשים דפקנו דלתיך" אנו פותחים את אמירת הסליחות, אין בנו מעשים, אין לנו עם מה לגשת לקראת יום הדין, עצה אחת ופשוטה הורו לנו כל צדיקי הדורות: "שיראלים עושין עצמן רשים בראש השנה", הרגשת דלים ורשים וריקים, אנו לא שווים מאומה, אנשים פשוטים ושפלים ביותר, רק פשוטים יד מביישת לבקש חסד ונדבה, והיא הרצויה והמקובלת ביותר לפני הקב"ה.

אנו נכנסים עתה לימי התשובה, הרבה דרכים ואופנים ישנם לזכות לתשובה, הנה דרך פשוטה וקלילה ביותר לשוב בתשובה שלימה:

"תשובה ידוע שעיקרה בלב וסימנה השמחה... שבכל התשובות שבעולם המעלה שבכולם למרק החטאות והזדונות והפשעים היא סבילת העלבונות והחירופים והגידופים והיא מעולה יותר מכל מלקויות וסוגיו תעניות שבעולם, כי אם יסגף עצמו לבד, יחוש ויבטל מדברי תורה... אמנם במידה זו (לקבל עלבונות בדומיה) תאלל ותשתה ותעבוד והעוונות מתכפרים" (בית אהרן דף קנ"ט: בשם הגאון אב"ט).

כאשר הוא שם

הנה, במאמר הנ"ל בגמרא של ראש השנה מוסיף רבי יצחק ואומר "אין דנין את האדם אלא לפי מעשיו של אותו שעה שנאמר כי שמע אלקים את קול הנער באשר הוא שם" ולפי פירוש, המאמר הזה מחזק מאד בעמדנו לקראת ראש השנה, אשר אפילו אותו רשע ישמעאל שעבר עברות חמורות ורצה להרוג את יצחק שלא יהיו יהודים, והיו המלאכים מקטרגים "מי שעתידין בניו להמית את רצונו בצמא בעת החורבן אתה מעלה לו באר" - תשובת הקב"ה כלימוד לנו לדורות להורות: "באשר הוא שם!" - מה הוא עתה בשעה זו, צדיק או רשע, כעת הוא צדיק-והרי אין נשברי לב יותר ממי שעומד למות בצמא-הריני מציול.

ובוודאי יביט עלינו הקב"ה ברוב רחמיו בעת פתיחת שלשת הספרים, מבטי ורואה "באשר הוא שם" - עכשיו הוא צדיק, עומד לפני כפוף בלב נשבר ומשפיל עצמו - והקב"ה כותב בספרן של צדיקים לאלתר לחיים טובים שנה טוב ומתוקה.

שאינך כפוי טובה!

פירש רש"י: "ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה" עכ"ל. מבואר כאן, שבהודאה שהאדם מודה ומשבח על הטובה איננו כפוי טובה, ומכלל לאו אתה שומע הן, שבאם אינו מודה ומהלל על כל הטוב הרי בכך גופא הוא כבר "כפוי טובה". כי כנראה לא רק האיש המתלונן ומלא מרידות וטרוניה וטוען ועושה מעשה בחיוב נחשב 'כפוי טובה', אלא גם בשלילה והתעלמות כשאינו בא להודות למי

שמיטיב עימו וגומל לו את כל חסדיו המרובים, הרי אף זה בכלל כפוי טובה.

ויתרה מזו למדנו כאן, שגם מאות בשנים אחר הכניסה לארץ ישראל צריכים תמיד להודות לה' יתברך על הכניסה לארץ, ואף על שהצילנו לפני אלפי שנים מלבן הארמי אובד אבי, ועל שהוציאנו מארץ מצרים וכל סבלותם.

כיוצא בדבר הוא בפרטיות, אין בפרט אלא מה שבכלל, וכל אחד בפרטות צריך להודות להשי"ת לא רק על כל הטובות שגומל עימו תמיד, אלא אף על הנסים והטובות שעשה עם אבותיו ואבות אבותיו.

על דרך משל המצוי בדורנו מאוד, כאשר אלפים ורבות מבני ישראל הינם בנימ נכדים של השרידים הניצולים מן שואה הנוראה, ובכל משפחה מוסרים מדור לדור את הנסים הגדולים ופלאי פלאות ונעשה עמהם בהצלחתם מגיא התופת, והחסדים הרבים שנעשו עמהם כשניצלו לחיים ארוכים וזכו להקים משפחות ודורות לתפארת. - הרי שאף הנכדים והנינים צריכים להכיר טובה על כך, ולהודות תמיד לה' הטוב על כל אותם הנסים רברבן, שבלעדיהם אף אנו לא היינו חיים כיום. הטוב כי לא כלו רחמיך, והמרחם כי לא תמו חסדיך, כי מעולם קוינו לך.

ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה

[על פי "טיב התורה" פרשא זיך]

• § • § •

מון הגה"ק רבי ישראל מאיר [ב"ר אריה זאב] הכהן זצוק"ל בעל החפץ חיים, [ומא דהולא השבוע ביום שלישי, נבדע כיג אליל תוציג לפיק זיע], היה נוהג פעמים רבות להשיח את לבו הטהור לפני קונו בתמימות ובפשטות, ומדבר לפניו את כל אשר על לבבו.

בערוב ימיו כשכבדה עליו שמיעתו, היה החפץ חיים מדבר דיבורים אלו יותר בקול, והיה ניתן לפעמים לשמוע את אשר משיח אותו צדיק וקדוש את לבו הטהור לפני השכינה הקדושה, הקרובה וצמודה עמו תמיד, בלא שום מסך המבדיל או מחיצה המפסקת בינו לבין אביו שבשמים.

כמה עדויות נשתמרו מאותם זמנים, מתלמידים שונים ומבאי ביתו באשר שמעו מפי קדשו, משיח בתומו צדיק. טיב שיחותיו היו הן כלפי שמאי בתחנונים ידבר רש בבקשות ותפילות לפני השי"ת, והן כלפי עצמו לייסר את לבו בלקח מוסר השכל מה שצריך לתקן בעולם.

הצד השווה שברוב השיחות הללו שנשמעו מפי קדשו, היה האמונה הפשוטה שהיה אותו צדיק מדבר בה בנהמת ליבו בתמימות שלמה. ובעיקר כשהיה מזכיר את ספריו הרבים והטובים שזכה לחבר ולזכות בהם את כל ישראל, ומדבר בתום לבבו מתוך אמונה פשוטה וברורה שלא כוחו ועוצם ידו עשה לו את כל החיל הזה ח"ו, רק הכל מתנות שהעניק לו השי"ת.

בתוך דבריו היו שומעים אותו לאמור: ריבוננו של עולם, נתת לי ברוב רחמיך וחסדיך מתנה טובה, בחיבור ספר "משנה ברורה" ובחיבור ספר "חפץ חיים", וכן היה מונה את שאר הספרים. - ואילו מה אני נתתי לך בהכרת טובה על כל אלו החסדים הרבים והטובים שגמלת עמדי?! - וכך היה עובר לייסר את עצמו שבט לשונו: ישראל מאיר! היכן מידת 'הכרת הטוב' שלך?! ראה נא גם ראה הרחמנות

הגדולה שהשי"ת מרחם עליך ואוהב אותך בכל לב, ומשפיע לך מתנות נאות ויקרות שכאלו, אף אתה חייב לו את נפשך! וצריך להכיר טובה למקום! - ובכך היה מתחיל לומר מה שצריך הוא לתקן בכל יום לפי עניינו, ומייסר עצמו בדברים שמצא בעצמו שלא התנהג כהוגן, לפי רום מעלתו.

והנלמד לנו לעניינינו הלכה מתוך מעשה, כמה היתה שלמה מידת הכרת טובה שבליבו ונפשו של אותו צדיק, שהיה תובע מעצמו שלא להיות 'כפוי טובה' חלילה! - ולא יחס לעצמו שום הצלחה וגדלות ח"ו, רק תמיד בענווה ושפלות רוח, ובתחושת הכרת הטוב לפניו יתברך, ומה אשיב לך והכל שלך!

[מתוך שיחה לאברכי ישיבת מיר, הכנה לחג הפורים תשי"ג]

• § • § •

סיפר הגה"צ רבי יצחק שלמה אוגור זצוק"ל, גאב"ד וריש מתיבתא דקהל 'חוג חתם סופר' בני ברק יצ"ו, שכשהלך פעם לנחם שני אחים

שישבו 'שבעה' על פטירת אביהם הדגול, סיפרו האחים לפניו שמטבעו היה אביהם עקר גמור! ועל פי קביעת גדולי הפרופסורים לא היתה שום אפשרות ודרך טבעית שיוכל להביא ילדים לעולם. ברם, בילדותו בשנים שלפני השואה הגיע פעם הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל לביקור בעירם, והתארח בביתם ללינה של שתי לילות. כמובן שהתקבל בכבוד מלכים כראוי לצדיק הדור, הם פינו את סלון הבית הגדול עבורו, והציעו לפניו מיטה מכובדת גדולה ומפוארת שהוציאו מחדר השינה והעמידוה בכבוד בסלון הגדול. אך השרף בקדושתו אחר שבדק את המיטה, אמר: מ'קען נישט שלאפין דא! [כאן אי אפשר לישון]... והנה כראות זאת אביהם שהיה אז ילד קטן, הבין לפי תומו שכנראה אין זו מיטה נוחה מספיק... ותיכף רץ אל הרבי ואמר: הנה מסכים אני לתת את המיטה שלי לרבי, היא מאוד נוחה!

הצדיק הסכים בדבר, והילד הלך באותם שתי הלילות לישון אצל קרובי משפחה.

חלפו מאז שנים רבות, הילד הקטן גדל, עבר את כל מאורעות השואה האימים, ניצל בחסדי שמים ועלה לארץ הקודש. כאן נשא אשה, אך שנים רבות לא זכה לפרי בטן, ולאחר בדיקות וטיפולים התברר שהצוררים עקרוהו בימי הזעם, ואין הוא יכול בדרך הטבע להוליד ילדים.

בהתהלכו כך אפוף בצעריו נודע לו יום אחד על הרבי הקדוש מבעלזא זי"ע שהגיע לארץ הקודש, קם אפוא ונסע לביתו נאוה קודש, שם בקודש פנימה הגיש באימה את הקוויטל בו הזכיר את בקשתו לזרע של קיימא, ובעל פה הוסיף בכאב גדול את קביעתם הנחרצת של הרופאים.

הרבי הרים לפתע את שתי עיניו הקדושות ונתן בו מבט חודר, כשהוא מבט חליפות אליו ולתוך הקוויטל, ולאחר מספר דקות שאל את האיש, האם אינך בנו של פלוני מעיר פלונית? אכן! אישר האיש הנני בנו. [המספר ציין שלא הכיר את הרבי כלל, כי לא היו חסידיו בעל, ורק בחיזונו ילד קטן לו הצדיק בביתם שתי לילות כחיל].

האם זוכר אתה שהתארחתי פעם בביתכם, כשהגעתי לביקור בעירכם?

כן, ענה האיש, זכור לי היטב אותך ביקור.

הוסיף הרבי ושאל: היה שם באותה משפחה ילד אחד שנתן לי את מיטתו ללון בה שתי לילות, אולי אתה הוא אותו הילד?

כן, התרגש האיש, ותיכף הוסיף ששמח מאוד על זכותו הגדולה לפנות את מיטתו עבור הרבי הקדוש!

אם כך, הרצינו פניו של הרבי, הריני חייב לך 'הכרת טובה'! [יחזקה ומפורסמת הקפתו הגדולה, להכיר טובה מאוד על כל דבר

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

חברותא במתותא

לקראת נסיעתי מבית שמש לירושלים נכנסתי להתפלל תפילת מנחה כשעה לפני שקיעת החמה. במתחם בית הכנסת ראיתי את החברותא של הבן שלי לבוש חגיגי.

לשאלתי "שמחה זו מה עושה?" השיב שזה עתה לפני זמן קצר בדק המוהל את בנו הרך הנולד ואמר שאפשר כבר לקיים את הברית ומאחר שאסור לדחות אז הם מקיימים עכשיו את הברית מהר בטרם תשקע החמה. שאלתי היכן ההורים משני הצדדים והתברר שאין להם זמן להספיק להגיע לפני הברית.

מיד התקשרתי לבן שלי שבדיוק הגיע לביקור מירושלים לבית שמש שיבוא לשמוח עם חברו הטוב שהוא החברותא שלו מזה כמה שנים מידי יום ביומו. בני הגיע ואני נאלצתי למהר לנסוע לירושלים.

החבר בעל הברית כל כך שמח שבני החברותא שלו השתתף עמו בשמחתו בפרט שכמעט ולא היו שם בני משפחה או חברים. נקודה נוספת של השגחה פרטית שבדיוק היה לבני מצלמה בכיס ללא סיבה מוסברת והוא צילם עבורו כמה תמונות מהברית שיישאר מזכרת וכן לשלוח לסבים ולסבתות תמונות מהאירוע...

זה שבני הזדמן לעיר ולאזור היה השמחה הגדולה ביותר של בעל הברית. בעל המעשה: ג.ר.

עמק השווה

איש חסיד היה שניחתה צרה בביתו ונוות ביתו הגיעה להתייעץ. בעלה שהינו חסיד של אחד האדמו"רים מאוד רצה להגיע לייעוץ אך חשש שמא יראו אותו שלא בחצר האדמו"ר שלו...

לא היה לדבר פתרון אבל לאלוקים פתרונים. נסעתי להתפלל אצל הרשב"י ושם בחצר אני פוגש את אותו יהודי, הוא שמח מאוד לקראתי וישבנו ויישרנו ברוך ה' את כל ההדורים...

גם כשנראה הכל בלתי אפשרי סידר הבורא שנפגוש אחד את השני אצל רבי שמעון שהוא נייטרלי... בעל המעשה: ג.ר.

הפעונית לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

שעשו למען, ועבור אותם שתי לילות יהיו לך שני ילדים! ואכן צדיק גוזר והקב"ה מקיים, וזכה אותו יהודי להשאיר אחריו שני בנים, שמהם ראה דורות שרים מבורכים! ללמדך עד היכן מגעת חובת הכרת הטוב! ואמרת אליו - שאני נפיי טובה! [פרשיות קובץ 1-140318]

• § • § •

סיפר לי איש נאמן, שבבחרותו נסע ללמוד בישיבתו המפורסמת של הרב סגל זצ"ל במנצ'סטר, הוא היה ראש ישיבה ידוע ומפורסם כאחד מגדולי הדור, וממקימי עולה של תורה באנגליה, והוא אשר ייסד את לימוד שתי הלכות לשון הרע בספר "חפץ חיים - שמירת הלשון".

מאות תלמידים לתפארת למדו בישיבה הקדושה, וכאשר הגיע אותו בחור בגיל י"ד שנים ללמוד בישיבה היתה האווירה ספוגה ומלאה בתורה ויראת שמים טהורה, בית היוצר הגדול לגידולים של תורה. בהיותו בין הצעירים שבחבורה היה כולו נפעם ונגרש בתקופה הראשונה מן המהפכה הגדולה שבחיי הפרטיים, כשפתאום נעשה 'ישיבה בחור', ובבת אחת נהפך מן 'הגדולים' ביותר שבחיידי, לצעירים והקטנים ביותר שבישיבה...

והנה באותה תקופה בימי הראשונים בישיבה, באחד מימי קריאת התורה של שני וחמישי, נקרא בחבור דגן לעלות לתורה! ובהיותו בחור צעיר חדש וביישן חטף את הברכות בשקט ובחפזה, כדרכם של החבורים הקטנים המתביישים בעליה לתורה. בקושי התחיל את ה'ברכה' וכבר סיים את הברכה, במלמול חלש, כשכמעט אין קולו נשמע כלום... לאחר התפילה ניגש אליו ראש הישיבה בברכת 'צפרא טבא' חביבה, זו היתה לו הפעם הראשונה שהראש ישיבה דיבר עימו, הראש ישיבה קרבו וחייבו, ולאחר כמה מילים שאלו: אמור נא לי טייערע בחור [בחור יקר], אילו היה אדם נותן לך מיליון דולר כיצד היית מברכו בברכת תודה? האם היית ממלמל לו ישר כח חטוף מתחת האף בחפזה... או שמא היית עונה זאת בקול ומכל הלב?...

הרי בעלייתך לתורה הקדושה ובברכתך את ברכות התורה מודה אתה לבורא עולם בהכרת הטוב על עצם הזכות הגדולה שנפלה בחלקך בלימוד התורה הקדושה! ומברך וזועק 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו וכו'. הרי יש לומר זאת בשמחה גדולה ועצומה, ובמתנינות היטב מילה במילה!

והעיד בפני אותו תלמיד, שכל ימי חייו מלווים אותו דבריו אלו של הראש ישיבה, שהחזירו בליבו פנימה אהבת התורה כבודה וחשיבותה, ועד היכן מגעת חובת הכרת הטובה להש"ת! ובכל פעם שעולה לתורה ומברך 'אשר בחר' נתפס מחדש ברטט של הודאה והכרת הטוב.

[מתוך שיחה לבחורים צעירים בענין אהבת התורה]

• § • § •

סיפר לי תלמיד חכם אחד, מחשובי האברכים בישיבת מיר המעטירה, שבצעירותו הזמינו פעם מן המשגיח הגה"צ רבי חיים שמואלביץ זצ"ל לסעוד עמו את ארוחת הצהריים בביתו. כאשר היה נהוג בימים ההם שראשי הישיבות הביאו עמם לפעמים לביתם בחורים עילויים לסעוד עמם, וממשיכים ללמוד עמם בביתם, כדי לקרנם ולחבבם.

(פרק ז'): "כי אם היה מעשה האדם כחול הים במספר, לא יהיה שקול בטובה אחת מן טובות הבורא יתברך עליו בעולם הזה, כל שכן אם יהיה לו חטא. ואם ידקדק הבורא עם האדם בתביעת הודאת הטובה, יהיה כל מעשהו נכחד ונשקע בקטנה שבטובות הבורא עליו, ומה שיהיה מגמול הבורא לו על מעשהו הוא מחסד הבורא עליו" עכ"ל. וכן האריך בזה עוד בפתיחה לשער הבחינה ע"ש ובעוד מקומות.

כמה צריכים אנו את מידת הכרת הטובה בשביל להקים בית בישראל, מי שאין בו מידה זו ספק גדול אם חיי הנישואין יצליחו ביזו.

דוגמא קטנה אספר עובדא אחת, כדי להמחיש את הכרת הטובה שצריך להעריך לאשה ולמשפחתה. - רב אחד מרביני ירושלים, אחר פטירת חמותו עליה השלום אמר הספד בהתעוררות גדול ובכביה רבה, בחמש שנותיה האחרונות כבר לא תפקדה והיו צריכים לשמשה כל העת ולהובילה בכסא גלגלים, ובשנה אחרונה כמעט לא הגיבה, והאכילה דרך צינור [ונתה]. - אחר ההספד ניגש אליו אדם אחד ושאלו, וכי בכיה זו כל כך למה? הרי נפטרה בשיבה טובה וזה חמש שנים שאינה מתפקדת ושנה שלמה שאינה מגיבה, ועל מה כל הרעש?

אמר לו אותו גדול: ההתרגשות לא התחילה כעת, כל ימי חיי חב אני לה חוב גדול של הכרת הטוב, שהרי אם היתה היא אומרת לא! כל השידוך הזה לא היה יוצא אל הפועל! בעת שנפטר לבית עולמו חמיו של אותו גדול לא ניגש אל המיטה לבקש מחילה כנהוג, והסביר טעמו, כי מעולם לא הכאיבו לו ולא ציערו אותו, הם חיו יחדיו שמונה עשרה שנה בטוב ובנעימים, ותמיד ידע שהוא מחויב לו לאדם זה, ותמיד הכיר לו טובה על עצם השידוך שנתן את בתו ביזו.

ואמרת אליו - שאני נפיי טובה!

[טיב השידוכים היא לבחורים, שעד כיבדו את אבם ואם פ"א את ז, הכרת טובה]

• § • § •

בעמדנו כה בשבת סליחות לקראת השנה החדשה הפורשת כנפיה עלינו לשלום, ולפתוח בתפילה הרוטטת הפותחת את הסליחות (תיאל ט, ט): 'לָךְ ד' הַצְדִּיקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת הַפְּגִי"ם, הבה נתבונן נא בחובת הכרת הטוב להשם הטוב, על כל הטוב והחסד שגמל עימנו בשנה החולפת, ועל אף הגזירות והקשיים השפיע עלינו בטובו הגדול חסדים ורחמים נגלים ונסתרים. - ועל כך נודה ונהלה לפניו בהכרת הטובה, ומתוך זו ההודאה על השנה החולפת נבקשה נא בעד השנה הבאה עלינו לטובה.

כמו שכתב בספר"ק "תפארת שלמה" (פרשת וירא) זל"ק: "נותן הודאה לשעבר וצועק אלהא (ברכות ז). ידוע כי האדם הרוצה לבקש על צרכיו, הנה צריך מקודם לתת הודאה לשעבר ואחר כך יכול למשוך חסדים להבא. כמ"ש (תהלים קי"א, א) 'הודו לה' כי טוב - כי לעולם חסדו', פירוש כשאדם נותן הודאה לשעבר כי טוב, אז מביא חסדים טובים לעולם חדשים לבקרים. ח"ש בנוסח התפלה בראש השנה ויום כיפור ועשרת ימי תשובה: 'ועל כולם יתברך ויתרומם כו' - וכתוב לחיים טובים'. כשנותן הודאה על שנה העברה, אחר כך יוכל להתפלל על השנה הזאת הבאה עלינו לטובה" עכ"ל"ק. [וכי עוד גם בחלק המעשים בשער התפילה ע"ש].

ואמרת אליו - שאני נפיי טובה!

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשפות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

Table with 10 columns listing names and contact information for donors: גרפצ'יק, לע"י מרת חיה, שרה שיינדל, האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו, יוסף בן, לע"י מרת, לע"י יעקב, ועוד.

יר"ל ע"י קהילת שבת בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגועיך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173